

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2395

Vragen van het lid **Dik-Faber** (ChristenUnie) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over *het bericht dat de NVWA steeds meer strafrechtelijke onderzoeken naar voedsel fraude verricht en afrondt* (ingezonden 20 mei 2014).

Antwoord van Staatssecretaris **Dijkma** (Economische Zaken), mede namens de Ministers van Veiligheid en Justitie en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 1 juli 2014).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «De bestrijding van voedsel fraude in Nederland»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Het artikel toont een toename aan van het aantal voedsel fraude onderzoeken van 7 onderzoeken in 2008 naar bijna 20 in 2013, hoe verklaart u deze sterke toename in het aantal strafzaken?

Antwoord 2

Met de fusie van de AID, PD en Voedsel en Waren Autoriteit tot de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit is de kennispositie en het blikveld van de Inlichtingen en Opsporingsdienst van de NVWA (NVWA-IOD, voorheen AID – dienstonderdeel opsporing) verbreed en is de formatie van de NVWA-IOD toegenomen met ongeveer 20 fte om hierop in te kunnen spelen. Ook blijkt dat vondsten leiden tot nieuwe ontdekkingen. Tenslotte speelt de toegenomen aandacht in de maatschappij voor het fenomeen voedsel fraude mogelijk ook een rol, omdat daardoor meer signalen en meldingen bij de NVWA binnenkomen.

Vraag 3

Volgens het artikel zijn er op dit moment nog 20 strafzaken in behandeling; wat is de achtergrond van deze zaken?

¹ K.E. Gussow en L.H. Kuiper, «De bestrijding van voedsel fraude in Nederland», JV 2014–2, p. 8–27

Antwoord 3

Deze zaken hebben betrekking op verschillende fraudevormen met vis, vlees en zuivel. De NVWA onderzoekt bijvoorbeeld illegale import van vlees, vervanging van soorten en het opzettelijk onjuist vermelden van herkomst en productiewijze.

Vraag 4

Is er een verband tussen de toename in het aantal strafrechtelijke onderzoeken en de recente voedselschandalen met betrekking tot paardenvlees? In hoeveel strafrechtelijke onderzoeken was er sprake van fraude met paardenvlees?

Antwoord 4

De paardenvleesaffaire heeft de aandacht voor voedsel fraude in de maatschappij doen toenemen. Dit heeft ook geleid tot meer informatie over fraude met paardenvlees. In vijf strafrechtelijke onderzoeken is sprake van fraude met paardenvlees. Hiervan zijn er drie nog in behandeling bij de NVWA-IOD.

Vraag 5

Kunt u aangeven bij hoeveel zaken er daadwerkelijk sprake is geweest van een veroordeling? Welke straffen zijn hierbij opgelegd?

Antwoord 5

In het artikel is vermeld dat de NVWA-IOD van in totaal 56 voedsel fraudezaken een proces-verbaal heeft ingeleverd bij het Openbaar Ministerie van 1999 tot en met 2013. Het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie is nagegaan wat de afdoening is geweest van deze zaken. De zoekperiode beperkt zich tot de periode 1 januari 2003² tot en met 10 juni 2014.

De wijze van registratie van zaken bij het Functioneel parket verschilt met de wijze waarop dit door de NVWA-IOD wordt gedaan. De NVWA registreert zaken op basis van een proces-verbaalnummer. Eén proces-verbaalnummer kan betrekking hebben op meerdere verdachten. In het registratiesysteem van het Functioneel Parket wordt iedere verdachte apart ingeschreven met een parketnummer.

Het Functioneel Parket heeft de 56 zaken kunnen herleiden naar 146 bij het Functioneel Parket geregistreerde verdachten, waarvan er in eerste aanleg ten aanzien van 52 verdachten een veroordeling is uitgesproken. De opgelegde straffen variëren tussen een gevangenisstraf, taakstraf en een geldboete of een combinatie van deze straffen. Er werd in eerste aanleg 23 keer een gevangenisstraf opgelegd, 24 keer een werkstraf en 25 keer een geldboete. De hoogte van de opgelegde straffen, waarvan al dan niet een gedeelte voorwaardelijk, is hieronder weergegeven.

Gevangenisstraf	< 3 maanden	3 < 6 maanden	> 6 maanden
<i>Aantal veroordelingen</i>	15	5	3

Werkstraf	< 80 uur	80 < 160 uur	> 160
<i>Aantal veroordelingen</i>	12	5	7

Geldboete	< € 10.000	€ 10.000 < € 75.000	> € 75.000
<i>Aantal veroordelingen</i>	9	13	3

Daarnaast hebben 18 verdachten een door het Openbaar Ministerie aangeboden transactie geaccepteerd, bestaande uit de betaling van een geldbedrag of het uitvoeren van een werkstraf.

De overige zaken lopen nog, zijn afgebroken, geseponeerd of niet geëindigd in een veroordeling.

² Datum oprichting van het Functioneel Parket

Vraag 6

Kunt u aangeven of er zaken zijn waarbij sprake is van recidive?

Antwoord 6

Ja, in enkele gevallen is er sprake van recidive.

Vraag 7

Volgens het artikel komt slechts een kwart van de zaken vanuit de inspectie door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) bij de NVWA-IOD terecht, kunt u dit verklaren? Wat gebeurt er met de overige zaken?

Antwoord 7

In het artikel is aangegeven dat een kwart van de zaken die de NVWA-IOD heeft uitgevoerd is aangeboden door de inspectie van de NVWA. Bij de zaken die de inspectie niet overdraagt aan de NVWA-IOD treedt zij zelf handhavend op, met name bestuursrechtelijk.

Vraag 8

Heeft de NVWA-IOD de afgelopen jaren zaken moeten laten vallen vanwege onvoldoende capaciteit?

Antwoord 8

De NVWA heeft als toezichthouder op bedrijven in de voedselketens een belangrijke rol om signalen van fraude te detecteren, op te sporen en via bestuursrechtelijke of strafrechtelijke weg aan te pakken. De NVWA-IOD maakt in samenspraak met de toezichtdivisies en onder het gezag van het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie keuzes in de zaken die zij aanpakt, gebaseerd op onder andere de aard, ernst en omvang. Dit kan ook betekenen dat er keuzes worden gemaakt in de wijze waarop zaken worden aangepakt. Niet alle strafzaken vragen inzet van bijzondere opsporingsmiddelen. Dat betekent ten algemene dat een stijging van het aantal zaken niet rechtstreeks leidt tot een hogere capaciteitsbehoefte. Door de fusie, en daarmee de verbreding van het werkterrein van de NVWA-IOD, is de afgelopen jaren extra capaciteit ingezet op, onder andere, het onderwerp voedsel fraude. De in vraag 2 besproken toename van het aantal onderzoeken naar voedsel fraude is hiervan het resultaat.

Vraag 9

Bent u van mening dat de NVWA-IOD voldoende capaciteit en opsporingsmiddelen heeft en is de capaciteit de afgelopen jaren toegenomen met de toename van het aantal strafzaken?

Antwoord 9

Ten aanzien van deze vraag verwijs ik u naar mijn antwoord bij de vragen 2 en 8 en de kabinetsreactie op het rapport «Risico's in de vleesketen» van de Onderzoeksraad voor Veiligheid die op 10 juni jl. aan uw Kamer is verzonden, waarin onder andere de capaciteit en middelen van de NVWA worden besproken in de context van de multidisciplinaire en integrale aanpak van vleesfraude door het toezicht en de opsporing.

Vraag 10

Het artikel concludeert: «Onder de streep lijkt kennis van handelwijzen in de branche een van de belangrijkste sleutels tot succesvolle strafrechtelijke aanpak van voedsel fraude»³; bent u van mening dat de NVWA-IOD voldoende kennis van handelwijzen heeft met betrekking tot voedsel fraude?

Antwoord 10

Het artikel illustreert dat de kennispositie van de NVWA-IOD is vergroot door de fusie, en groeiende is door de ervaringen die worden opgedaan in de nauwe samenwerking met de andere onderdelen van de NVWA. Het vergroten van kennis is echter een continu proces. Handelwijzen van voedsel fraudeurs veranderen immers ook. In de hiervoor genoemde kabinetsreactie op het rapport «Risico's in de vleesketen» is aangegeven dat

³ Idem, p. 24

het verzamelen en bij elkaar brengen van informatie van de verschillende diensten en het doorontwikkelen daarvan een onderdeel is van de multidisciplinaire en integrale aanpak van vleesfraude.

Vraag 11

Volgens de auteurs van het artikel zal aandacht in de maatschappij voor het melden van misstanden mogelijk nieuwe informatie opleveren; bent u bereid om u in te spannen om het melden van voedsel fraude onder de aandacht te brengen in de samenleving?

Antwoord 11

De NVWA heeft een meldpunt waar misstanden gemeld kunnen worden (www.nvwa.nl). De NVWA is samen met enkele brancheorganisaties en stakeholders in de voedselproductiesector (in de Taskforce Voedselvertrouwen) bezig met het ontwikkelen van gerichte communicatie en verbeteringen om te zorgen dat de noodzaak van en mogelijkheden voor het melden van misstanden en verdachte zaken en risico's beter bekend worden bij het grote publiek.